

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ
Факультет сценічного мистецтва
Кафедра майстерності актора

Силабус
навчальної дисципліни
«РОБОТА АКТОРА В ПОЕТИЧНОМУ ТЕАТРІ ТА КІНО»

Галузь знань - 02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність - 026 «Сценічне мистецтво»
Освітньо-професійна програма
«Акторське мистецтво драматичного театру і кіно»
Рівень вищої освіти - перший (бакалаврський)

Харків, 2024

Силабус склав

Заслужений діяч мистецтв України, доцент кафедри майстерності актора
Ігор Олександрович БОРИС

Мова навчання – українська

Силабус затверджено на засіданні кафедри майстерності актора

Протокол № 2 від 27 серпня 2024 р

В.о. завідувача кафедри майстерності актора Віталій МІЗЯК

Зміни до силабусу затверджено на засіданні кафедри майстерності актора

Протокол № 8 від 11 листопада 2024 р

Завідувач кафедри майстерності актора Віталій МІЗЯК

Силабус затверджено на засіданні ради факультету сценічного мистецтва

Протокол № 1 від 29 серпня 2024 року

Голова ради факультету СМ Роман НАБОКОВ

Зміни до силабусу затверджено на засіданні ради факультету сценічного мистецтва

Протокол № 4 від 28 листопада 2024 року

Голова ради факультету СМ Роман НАБОКОВ

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КУРС

1.	Назва дисципліни	Робота актора в поетичному театрі та кіно
2.	Викладач	 <p>Борис Ігор Олександрович Авторський профіль: https://ic.ac.kharkov.ua/navchannya/sm/ma/boris.html</p>
3.	Контактні дані викладача (роб. тел., емейл)	+380953016693 ihor_borys@xdak.ukr.education
4.	Інформація про консультації / Дні занять	ihor_borys@xdak.ukr.education код курсу в Classroom to5g7kj – вівторок – 11.40, а також у зручний для здобувачів час за узгодженням з викладачем.
5.	Логіка вивчення курсу	<p>Пререквізити: Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисципліни «Майстерність актора», «Історія української культури».</p> <p>Постреквізити: Набуті знання та уміння можуть бути використані при вивченні дисциплін «Майстерність актора», «Історія світової художньої культури» та при підготовці творчого проекту.</p>

2. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Навчальна дисципліна «Робота актора в поетичному театрі та кіно» посилює світоглядну та професійну підготовку бакалаврів ОПП «Акторське мистецтво драматичного театру і кіно» зі спеціальності «Сценічне мистецтво».

3. МЕТА КУРСУ

Мета вивчення дисципліни – розкриття особливостей техніки та технології роботи актора драматичного театру та кіно в методиці нової поетичної системи існування як в способі мислення, логіці поведінки та природи почуттів.

4. КОМПЕТЕНТНОСТІ

ЗК03. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК08. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
СК02. Здатність до творчого сприйняття світу та його відтворення у художніх сценічних образах.
СК07. Здатність до розуміння та оцінювання актуальних культурно-мистецьких процесів.
СК10. Здатність до критичного аналізу, оцінки та синтезу нових складних ідей у творчовиробничій сценічній діяльності.

- СК14. Здатність аналізувати твори літератури і мистецтва на основі критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять сценічного мистецтва.
- СК15. Здатність вільно орієнтуватися у напрямках, стилях, жанрах та видах сценічного мистецтва, творчій спадщині видатних майстрів.

5. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

- ПРО2. Мати концептуальні наукові та практичні знання у сфері сценічного мистецтва.
- ПРО4. Здійснювати пошук необхідної інформації у професійній літературі, в мережі Інтернет та інших джерелах.
- ПРО9. Співвідносити мистецькі ідеї та твори із соціальним, культурним та історичним контекстом для глибшого їх розуміння.
- ПРО11. Розуміти сценічне мистецтво як художній та соціокультурний феномен, знати специфічні відмінності художньої мови театру та перформативних мистецтв.
- ПРО13. Знати основні етапи (епохи, стилі, напрямки) у розвитку театру, кіно, літератури, образотворчого мистецтва, музики; основні факти про видатних особистостей у сфері мистецтва; класифікувати види та жанри сценічного мистецтва.
- ПРО14. Самостійно ідентифікувати напрями та концепції сценічного мистецтва у контексті сучасного мистецького і культурного життя.
- ПРО15. Аналізувати та оцінювати досягнення художньої культури, твори літератури та мистецтва з урахуванням історичного контексту. Здійснювати аргументований критичний аналіз творів сценічного мистецтва. Виявляти тенденції розвитку сучасного мистецько-художнього процесу.
- ПРО21. Презентувати результати професійної діяльності та проектів у сфері сценічного мистецтва, доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, аргументацію та власний досвід.

6. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Ознаки курсу	вибіркова компонента	
Формат курсу	денна/заочна форма навчання, 4 семестр	
Обсяг курсу	кількість кредитів - 3	
	ДФН	ЗФН
	загальна кількість годин	
	90 год.	
	аудиторних	
	30 год.	10 год.
	лекційних	
	10 год.	4 год.
	практичних	
	16 год.	4 год.
	семінарських	
	4 год.	2 год.
	самостійна робота	
60 год.	80 год.	
тижневих годин для денної форми навчання -2 год.		
Технічне і програмне забезпечення / обладнання	Технічне обладнання Навчального театру, Проектор мультимед. Terco PJ2030, проектор мультимед. ASERS 1286, проекційний екран Walfix SNT-172, Лазерний презентер 2E-LPP-IB, Windows 10, Google Workspace for Education	
Форми, види навчальних занять	Форми: навчальні заняття, самостійна робота, контрольні заходи	

та методи навчання	Види: лекції / практичні / семінарські заняття Методи навчання: практичний метод; проблемний (проблемно-пошуковий) метод; вербальний метод; наочний метод; інтерактивні методи («мозковий штурм», діалог Сократа, майстер-класи, метод проєктів).
Поточний контроль	виконання практичних завдань (акторські тренінги); виконання семінарських завдань (доповідь); виконання самостійної роботи (відпрацювання необхідних елементів майстерності актора за допомогою методики нової поетичної системи існування).
Підсумковий контроль	Залік
Політика курсу*	<p>Умовами опанування навчальної дисципліни «Робота актора в поетичному театрі та кіно» є:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● систематичне виконання усіх поставлених завдань; ● дотримання «Правил внутрішнього розпорядку для осіб, які здобувають вищу освіту в Харківській державній академії культури» (https://ic.ac.kharkov.ua/norm_base/pvr/pravila_s_20.pdf); ● дотримання академічної доброчесності (інформація щодо академічної доброчесності – сайт ХДАК – https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/acad_dobr/acad_dobr.html; «Кодекс академічної доброчесності Харківської державної академії культури» (https://ic.ac.kharkov.ua/norm_base/kodeks_ad/kodeks_ad.html); ● запобігання / протидія булінгу (цькуванню) – («Положення про політику запобігання і протидії булінгу (цькуванню) у ХДАК» https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_pzp_b22.pdf ● невідкладне вирішення конфліктних ситуацій здійснюється відповідно до «Положення про політику і процедури вирішення конфліктних ситуацій в освітньому процесі в ХДАК» (https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_pp_vks2.pdf) ● визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти здійснюється відповідно до «Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у ХДАК» https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_pvr_n_23.pdf

7. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і	Кількість годин
------------------	-----------------

тем	денна форма						заочна форма					
	усього о	у тому числі					усього о					
		л	пр	с	інд	с.р.		л	пр	с	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Вступ. Дослідження джерел виникнення українського поетичного театру. Перші поселення племен на теренах України, їх ритуальні та обрядові дійства.	2,83	0,33		0,5		2	2,83	0,25		0,33		2,25
Тема 2. Християнство як новий етап розвитку світогляду людини від язичництва до повноцінного духовного життя. Використання в християнських церковних ритуалах знакових елементів язичницьких дійств.	5,33	0,33		1		4	5,33	0,25		0,33		4,75
Тема 3. Відтворення в народних календарних святах елементів ритуалів та обрядів язичництва.	2,83	0,33		0,5		2	2,83	0,25		0,33		2,25
Тема 4. Перехідний період від архаїчного мистецтва до становлення і аматорського професійного театру.	5,5	0,5		1		4	5,5	0,25		0,5		4,75
Тема 5. Становлення і діяльність вертепного аматорського театру.	5,5	0,5		1		4	5,5	0,25		0,5		4,75
Тема 6.	5,5	0,5	1			4	5,5	0,2	0,25			5

Зародження української національної драматургії – твори І.Котляревського та Г. Квітки-Основ'яненка.								5				
Тема 7. Філософська спадщина Г.Сковороди.	5,5	0,5	1			4	5,5	0,25 5	0,25			5
Тема 8. Осмислення українського світогляду Т.Г.Шевченком.	7	1	2			4	7	0,25 5	0,25			6,5
Тема 9. Осмислення українського поетичного світогляду драматургії І.Франка.	7	1	2			4	7	0,25 5	0,25			6,5
Тема 10. Осмислення українського поетичного світогляду драматургії Л.Українки.	7	1	2			4	7	0,25 5	0,25			6,5
Тема 11. Специфіка роботи в українському театрі корифеїв.	5,5	0,5	1			4	5,5	0,25 5	0,25			5
Тема 12. Специфіка роботи над сценічними образами М.Кропивницького, М.Садовського, М.Заньковецької.	5,5	0,5	1			4	5,5	0,25 5	0,5			4,75
Тема 13. Театр «Березіль» та методика роботи акторів над сценічними образами.	7	1	2			4	7	0,25 5	0,5			6,25
Тема 14. Поетичний кінематограф О.Довженка. Кінофільми	6	1	1			4	6	0,25 5	0,5			5,25

«Земля», «Звенигора», «Зачарована Десна», «Поєми про Море».													
Тема 15. Осмислення роботи над кінообразами в поетичних фільмах С.Параджанова «Тіні забутих предків», І.Миколайчука «Білий птах з чорною відзнакою», «Вавилон ХХ», Л.Осика «Захар Беркут».	6,5	0,5	2			4	6,5	0,2 5	0,5				5,75
Тема 16. Використання в сучасних театральних та кіно технологіях поетичного спрямування: Б.Ступка, Ф.Стригун, В.Сумський, Р.Недашківська, А.Плохотнюк.	5,5	0,5	1			4	5,5	0,2 5	0,5				4,75
Усього	90	10	16	4		60	90	4	4	2			80

8. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Шкала орієнтовного нарахування балів за основні форми навчальної діяльності:

Робота на лекціях – максимально 10 балів;

Робота на практичних заняттях – максимально 20 балів;

Робота на семінарських заняттях – максимально 20 балів;

Самостійна робота – максимально 20 балів;

Підсумковий контроль максимально 30 балів;

Всього 100 балів.

Схема нарахування балів, які отримують здобувачі вищої освіти:

Поточна успішність																Залік	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	30	100
3	3	3	3	3	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

Шкала оцінювання національна та ECTS:

Сума балів за всі	Оцінка	Оцінка за національною шкалою
-------------------	--------	-------------------------------

види навчальної діяльності	ECTS	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

НАЗВА	Хід виконання роботи	Рекомендована література (повний бібліографічний опис або за нумерацією відповідно до розділу 12)	Кількість балів, які може отримати здобувач
Зародження української національної драматургії – твори І.Котляревського та Г. Квітки-Основ'яненка.	<ol style="list-style-type: none"> Перші вияви фіксованих національних традицій України в творах І.Котляревського «Енеїда», «Наталка-Полтавка». Народний гумор та його вираження в сюжетах «Сватання на Гончарівці», «Шельменко-денщик» та інших творах слобожанського письменника Г. Квітки-Основ'яненка. 	1; 3; 4	2
Філософська спадщина Г.Сковороди.	<ol style="list-style-type: none"> «Входження в національну свідомість та народне життя філософії, відтвореної в творах Г.Сковороди. «Сад божественних пісень» та інші філософсько-поетичні надбання як пізнання людини в духовно-гуманітарній сфері життя. 	1; 3; 4	2
Осмислення українського світогляду Т.Г.Шевченком.	<ol style="list-style-type: none"> «Кобзар» як дороговказ до усвідомлення ідентифікації української нації. Поетичність творчості Т. Шевченка – основа пізнання духовного стану людини. 	1; 3; 4	2
Осмислення українського	1. Титанічна праця І. Франка в	1; 3; 4	2

поетичного світогляду в драматургії І.Франка.	його щоденному житті та творчості письменника. 2. Драматургічні та прозові твори І. Франка, а також поетичний зріз для входження в світ високої майстерності.		
Осмислення українського поетичного світогляду в драматургії Л. Українки.	1. Поетичний світ Л. Українки як великого мислителя кінця ХІХ – початку ХХ ст. 2. Драматургічні твори «Лісова пісня», «Камінний господар», «Оргія» – основа для роботи професійних акторів та режисерів на терені України.	1; 3; 4	2
Специфіка роботи в українському театрі корифеїв.	1. Школа професійної роботи акторів та режисерів в українському театрі корифеїв. 2. Дослідження універсальності та синтетичності в роботі акторів в українському театрі корифеїв під час створення сценічних образів.	1; 3; 5; 6	1
Специфіка роботи над сценічними образами М.Кропивницького, М.Садовського, М.Заньковецької.	1. Драматургія корифеїв українського театру як глибоке розуміння соціальних та побутових проблем українського народу другої половини ХІХ ст.	1; 3; 5; 6	1
Театр «Березіль» та методика роботи акторів над сценічними образами.	1. Реформи українського професійного театру на базі переходу від театру корифеїв до театру «акцентованого впливу», «перетворення». 2. Театр «Березіль» як велика лабораторія дослідження та пошуку нових елементів техніки і технології роботи акторів, режисерів, драматургів, балетмейстерів, сценографів, композиторів тощо.	2; 7; 9; 10; 13	2
Поетичний кінематограф О.Довженка. Кінофільми «Земля», «Звенигора», «Зачарована Десна»,	1. Поетичний кінематограф О. Довженка. 2. Відтворення в кінофільмах «Земля», «Звенигора»,	8	2

«Поєми про Море».	«Зачарована Десна», «Поєми про Море» нової змістовної подачі українського та європейського кінематографу в першій половині ХХ ст. 3. Літературна та кінематографічна творчість О. Довженка як вияв української ментальної поетичної душі людини.		
Осмислення роботи над кінообразами в поетичних фільмах С.Параджанова «Тіні забутих предків», І.Миколайчука «Білий птах з чорною відзнакою», «Вавилон ХХ», Л.Осика «Захар Беркут».	1. Художні ігрові кінофільми, створенні на студії О. Довженка, – доказ великих національних здобутків митців другої половини ХХ ст. 2. Покази українського поетичного кіно на європейських міжнародних кінофестивалях, їх здобутки та досягнення. 3. Поетичне кіно в поєднанні з поетичним театром – нові можливості техніки і технології роботи професійних акторів, режисерів, сценографів, композиторів тощо.	8	2
Використання в сучасних театральних та кіно технологіях поетичного спрямування: Б.Ступка, Ф.Стригун, В.Сумський, Р.Недашківська, А.Плохотнюк.	1. Використання в сучасних театральних та кіно технологіях поетичного спрямування митців: акторів та режисерів. 2. Неповторність індивідуального вираження сценічних та кінообразів методикою техніки та технології роботи в поетичному театрі та кіно: Б.Ступка, Ф.Стригун, В.Сумський, Р.Недашківська, А.Плохотнюк.	8	2
Разом			20

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

НАЗВА	Хід виконання роботи	Рекомендована література (повний)	Кількість балів, які може отримати
-------	----------------------	-----------------------------------	------------------------------------

		бібліографічний опис або за нумерацією відповідно до розділу 12)	здобувач
Дослідження джерел виникнення українського поетичного театру. Перші поселення племен на теренах України, їх ритуальні та обрядові дійства.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Джерела виникнення українського поетичного театру. 2. Перші поселення племен на теренах України, 3. Ритуальні та обрядові дійства перших поселень на території України. 4. Хорові, інструментально-аутентичні, хореографічні, мовні надбання конкретного поселення та етно-національного угруповання. 	3	4
Християнство як новий етап розвитку світогляду людини від язичництва до повноцінного духовного життя.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Порівняльна характеристика особливостей язичництва та християнства в Київській Русі. 2. Християнство як новий етап розвитку світогляду людини. 3. Використання в християнських церковних ритуалах знакових елементів язичницьких дійств 	3	4
Відтворення в народних календарних святах елементів ритуалів та обрядів язичництва.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Знаки та обереги як символ збереження духовних традицій етносу. 2. Кольорові гами одягу, віночків та інших елементів зовнішнього вигляду. 3. Рослини та інші складові частини зовнішнього вираження в ритуально-хореографічних дійствах та обрядах. 	3; 4	4
Перехідний період від архаїчного мистецтва до становлення аматорського і професійного театру.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Зміст сюжетних видовищ аматорських драматичних колективів на основі поєднання язичництва та елементів християнства. 2. Сюжетні мотиви у аматорських виставах за архаїчною міфологією слов'ян. 3. Перші утворення народних, соціально-структурованих, театральних видовищ. 	3; 4	4
Становлення і діяльність вертепного аматорського	<ol style="list-style-type: none"> 1. Новорічні свята та їх різнобарвність виявлення в 	3; 4	4

театру.	різних регіонах України. 2. Вертепна скринька та її наповненість сакральним і побутовим змістом. 3. Персонажі в народних вертепних зимових календарних святах та їх поєднання з релігійними та соціально-побутовим мотивами.		
Разом			20

10. ТЕМИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва	Кількість балів, які може отримати здобувач
1	Життєвий та творчий шлях І.Котляревського.	1
2	Життєвий та творчий шлях Г. Квітки-Основ'яненка.	1
3	Життєвий та творчий шлях Г.Сковороди.	1
4	Входження в національну свідомість та народне життя філософії, відтвореної в творах Г.Сковороди.	1
5	Життєвий та творчий шлях Т.Шевченка.	1
6	Розуміння творчості Т.Шевченка як поета, мислителя, художника і патріота-борця за визволення українського народу.	2
7	Життєвий та творчий шлях І.Франка.	2
8	І.Франко як народний філософ та народний письменник, продовжувач традицій Т. Шевченка в кінці ХІХ – на початку ХХ ст.	1
9	Життєвий та творчий шлях Л.Українки.	1
10	«З усіх старшин найстарша правда» - головне кредо життя і творчості Л.Українки.	1
11	Український театр корифеїв та його професійне осмислення митцями України у другій половині ХІХ ст.	2
12	Дослідження універсальності та синтетичності в роботі акторів в українському театрі корифеїв під час створення сценічних образів.	2
13	Правда життя, великі знання національної культури, високопрофесійні ознаки вокалу, хореографії, одягу, реквізиту, бутафорії тощо в професії актора.	2
14	Життєвий та творчий шлях М.Кропивницького, М.Садовського, М.Заньковецької.	2
	Разом	20

11. ПИТАННЯ ДО СЕМЕСТРОВОГО ЗАЛІКОВОГО ТЕСТУВАННЯ

1. Значимість творчості І.Котляревського та Квітки-Основ'яненка та їх вплив на розвиток українського театру.
2. Специфіка роботи акторів в українському театрі корифеїв.

3. Життєвий і творчий шлях Г.Сковороди та його вплив на формування українського поетичного театру.
4. Театр «Березіль» та його творчі лабораторії.
5. О.Довженка та його вплив на формування українського поетичного кіно.
6. Життєвий і творчий шлях Л.Курбаса.
7. Життєвий і творчий шлях М.Заньковецької та її акторський метод роботи.
8. Джерела формування українського поетичного театру.
9. Становлення українського поетичного кіно в ХХ ст.
10. Збереження традицій українського поетичного театру та кіно в кінці ХХ - початку ХХІ ст.
11. Життєвий творчий шлях Кропивницького та його акторський метод роботи.
12. Життєвий і творчий шлях М.Садовського та його акторський метод роботи.
13. І.Миколайчук та його режисерські та акторські роботи в українському кінематографі .
14. Життєвий і творчий шлях Т.Шевченка та його вплив на український поетичний театр.
15. Метод роботи актора в театрі «Березіль». «Перетворення» - шлях до сценічного образу.
16. Л.Українка та її вплив на український поетичний театр.
17. Життєвий і творчий шлях М.Старицького.
18. Життєвий і творчий шлях І.К.Карпенка-Карого.
19. Життєвий і творчий шлях І.Франка та його вплив на український поетичний театр.
20. Специфіка роботи акторів в експериментальному Молодому театрі під керівництвом Л.Курбаса.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ

Обов'язкова

1. Антонович Д. Триста років українського театру, 1619-1919.- Львів, 2001
2. Барнич М. Майстерність актора: техніка "обману": навч. посіб. з майстерності актора (лекції та практ. заняття) – Київ: Ліра-К, 2016
3. Борис, Ігор. Таїнство творіння актора та режисера [Текст] : науково-дослідницька монографія / Ігор Борис. – Харків : Друкарня Мадрид, 2020. – 224 с.
4. Борис І.О., Плохотнюк Г. М. Майстерність актора : прогр. та навч.-метод. матеріали до курсу для студ. спец. «Театр. мистец.» / М-во культури і туризму України, Харк. держ. акад. культури, Каф. майстерності актора; [уклад. : І. О. Борис, Г. М. Плохотнюк]. — Х. : ХДАК, 2007. — 40 с.
5. Брокетт О. Г. Історія театру : [посібник]. – Львів : Літопис, 2014
6. Брук Пітер. Жодних секретів. Думки про акторську майстерність і театр / Перекл. з англ. Я. Винницької та О. Матвієнко, післямова Б. Козака. – Львів, 2005.
7. Веселовська Г. І. Сучасне театральне мистецтво : навч. посібник – К.: НАКККіМ, 2014
8. Гротовський Є. Театр. Ритуал. Перфомер. / Є. Гротовський. – Львів: Факел, 1999. – 185 с.
9. Історія українського театру. У 3 т. / Л. Барабан та ін. ; НАН України, ІМФЕ ім. М. Рильського. Київ, 2009. 876 с.
10. Клековкін О. Ю. Містерія у генезі театральних форм і сценічних жанрів : навч. посібник. – К. : КДІТМ ім. І.К. Карпенка-Карого, 2001
11. Корнієнко Н. М. Лесь Курбас: репетиція майбутнього. Київ : Факт, 1998. 469 с.
12. Красильникова О. В. Історія українського театру ХХ сторіччя : монографія. Київ : Либідь, 1999. 208 с.
13. Курбас Л. Філософія театру / Л. Курбас; упоряд. М. Лабінський; [ред. М. Москаленко]. Київ : Основи, 2001. 917 с.
14. Наконечна О. Детермінанти створення і втілення сценічного образу в театральному мистецтві: монограф. / О. Наконечна. – Одеса: Астропринт, 2006. – 248 с.
15. Паві П. Словник театру. Львів, 2006. - 640 с.

16. уклад. І. О. Борис. Шлях до професії актора театру та кіно (відповідно до вимог ECTS): навч.-метод. посіб. з навч. дисципліни "Майстерність актора" для студ. 1-4 курсів спец. "Актор драм. театру та кіно". Х. : ХДАК, 2012

Додаткова

17. Гринишина М. Театральна культура рубежу XIX–XX століть : Реалізм. Дискурс / Ін-т проблем сучас. мистецтва НАМ України. Київ : Фенікс, 2013. 344 с.
18. Єрмакова Н. Березільська культура : історія, досвід / Ін-т екран. мистецтва Нац. акад. мистецтв України. Київ : Фенікс, 2012. 512 с.
19. Коломієць Р. Г. Традиції, канони і новації українського театру. Початок XIX – початок XX ст. / Ростислав Григорович Коломієць; Ін-т проблем сучасн. мист-ва НАМ України. – К.: Інтертехнологія, 2008 – 135 с.
20. Корнієнко Н. Український театр у переддень третього тисячоліття. Пошук (Картини світу. Ціннісні орієнтації. Мова. Прогноз). – К. : Факт, 2000.160 с.
21. Миленька Г. Д. Історія зарубіжного театру (від Античності до Просвітництва: [навч. посібник]. – К. : Вид-во Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова, 2007
22. Нариси з історії театрального мистецтва України XX століття : Акад. мистецтв України, Ін-т проблем сучас. мистецтва. Київ : Інтертехнологія, 2006. 1054 с.
23. Проскураков В. Архітектура українського театру. Простір і дія. – Львів : Вид-во нац. ун-ту "Львівська політехніка", 2001
24. Український театр XX століття : антологія вистав / Нац. акад. мистецтв України, Ін-т проблем сучас. мистецтва ; за заг. ред. М. Гринишиної. Київ : Фенікс, 2012. 963 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Харківської державної академії культури <http://lib-hdak.in.ua/>
2. Харківська міська спеціалізована музично-театральна бібліотека <http://mtlib.org.ua/>
3. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка <https://korolenko.kharkov.com/>